

Bibliotheek & Archief

Jaarverslag 2023

Universiteit
Antwerpen

Inhoud

12

KUNST OP DE CAMPUS: NIEUW DEPOT

13

VERNIEUWDE INKOMHAL
WORDT 'DE LIVING'

15

EVOLUTIE STUDIERUIMTES

16

BIJZONDERE COLLECTIES:
NIEUWE AANWINSTEN

26

BOEKENPRAAT

38

IN BEELD

- 06 BELEID & ORGANISATIE
- 12 INFRASTRUCTUUR
- 16 FYSIEKE COLLECTIE
- 20 DIGITALE BIBLIOTHEEK
- 24 PARTNER IN ONDERWIJS

- 26 PARTNER IN ONDERZOEK
- 32 TENTOONSTELLINGEN
- 38 IN BEELD
- 40 KERNCIJFERS

COLOFON

Redactie
Bibliotheek & Archief

Vormgeving
Jolien Cuyvers

Woord vooraf

Goede, zelfs jonge, tradities zijn er om in ere te houden. Eén van die tradities is dat de collega's van de bibliotheek en het archief zich elke zes maand opstellen voor een cameralens rond een vooraf bepaald thema. Recent was dat 'the roaring twenties', een knipoog naar de viering van 20 jaar Universiteit Antwerpen. De foto toont de creativiteit van het team en de samenhang tussen de leden ervan.

Tijdens die twintigjarige geschiedenis maakte ons departement alle grote scharniermomenten vanop de eerste rij mee. We denken dan aan de fusie van alle bestaande pre-fusiebibliotheken in 2003-2004, de nieuwbouw op de Stadscampus in 2006-2007 en de integratie van diverse richtingen van de hogescholen in 2014. In het laatste decennium waren onze scharniermomenten onder andere de grotere aandacht voor Kunst op de Campus en het academisch erfgoed en de oprichting van een universiteitsarchief. Anet blijft onze motor voor innovatie en alle teams presteren op de top van hun kunnen. Er is reden om tevreden terug te kijken. Die tevredenheid geldt ook voor het jaar 2023. De teksten en foto's die volgen vertellen het verhaal van een instelling die op vier Antwerpse campussen een vaste waarde is op het vlak van dienstverlening en ondersteuning van onderzoek en onderwijs. Wij zijn een levensbelangrijke, onmisbare, veilige en steeds belangrijker wordende plek voor studenten en onderzoekers. De Living bijvoorbeeld op de Stadscampus is een nieuwe, inspirerende plek om dagelijks te chillen, te vergaderen, te ontmoeten...

In 2023 schreven we samen met de Bibliotheekraad het Beleidsplan 2024-2028 en ontmoetten we bijna alle facultaire biblio-

theekcommissies. We kregen een nieuwe naam: DB&A of Departement Bibliotheek & Archief, die erop wijst dat het universiteitsarchief een volwaardige, structurele plaats inneemt binnen ons departement en, breder, binnen de hele universiteit.

Ver in de toekomst kijken, zeg maar naar de volgende twintig jaar, is uitdagend maar haast onmogelijk. Laat ons alvast de geschiedenis gebruiken om ons voor te bereiden, maar vanuit de wetenschap om die toekomst zelf actief mee vorm te geven, met de faculteiten en administratieve departementen, met de stad, de regio, Vlaanderen, Europa...

Na de 'roaring twenties', synoniem van sociaal liberalisme, economische groei, de opkomst van nieuwe technologieën, aandacht voor gendergelijkheid, een tijd vaak geassocieerd met vrijheid, energie en opwinding (de film, de jazz) volgde de ontzuivering. Spanning, onrust, een groeiende kloof tussen arm en rijk en polarisatie waren in de jaren twintig aanwezig, maar toen volgden ook nog eens een beurscrash en de Grote Depressie. Vandaag zijn de uitdagingen misschien nog groter: het welzijn bij de jeugd na de pandemie, de dwingende en dringende klimaat-

uitdagingen, de verschrikkelijke en bedreigende oorlogen in Oekraïne, Gaza en elders in de wereld...

Ik weiger echter te geloven in doemscenario's. Ik hoop op verstandige (wereld)leiders, zorgende, verbindende mensen die duurzaamheid als uitgangspunt nemen... Laten we zelf het goede voorbeeld geven. Hoe gaan we om met het klimaat in bibliotheek en archief? Hoe kunnen we artificiële intelligentie gebruiken in onze werking ten voordele van onze gebruikers? Hoe kunnen we werken aan welzijn van collega's en studenten? Het zijn vragen die we ter harte nemen.

Ik heb geen glazen bol. Zelf houden we het schip op koers, ook al proberen we af en toe nieuwe routes uit. We streven naar voldoening, welzijn, plezier in en op het werk en de studieplek. We gaan voor nog meer samenwerkingen, en we kijken vooruit naar 2025 en 2026, naar grotere internationalisering... We blijven in gesprek met elkaar, over alle onderwerpen.

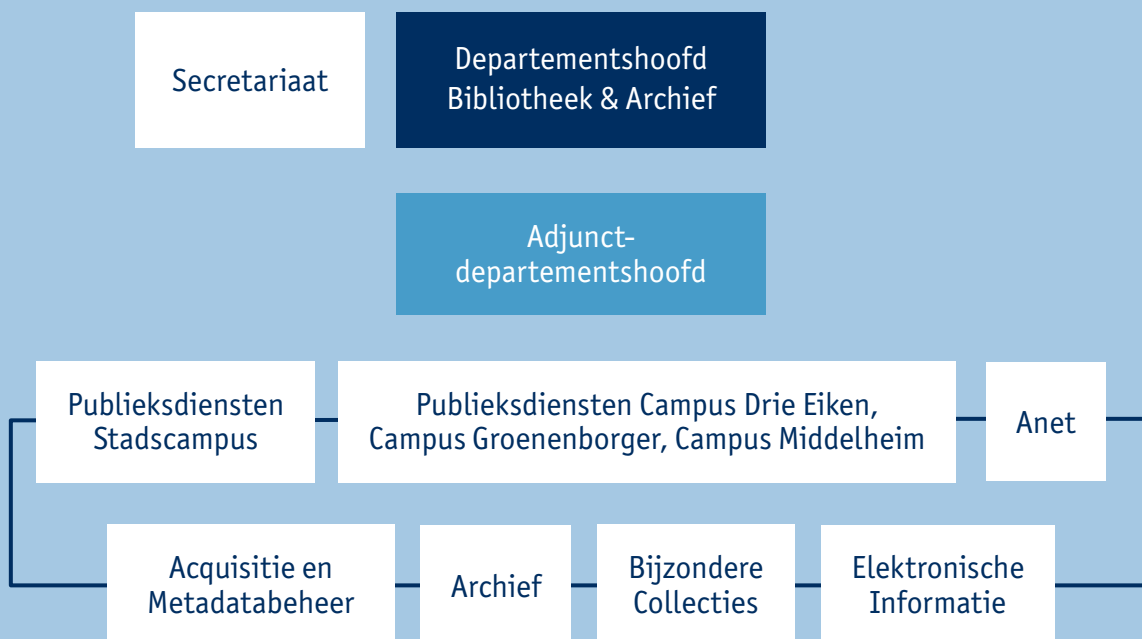
Alles komt goed.

Dr. Rik Van Daele
Departementshoofd Bibliotheek & Archief

Organigram

Beleidsplan 2024-2028

In oktober 2023 presenteerden we het Beleidsplan 2024–2028 van het Departement Bibliotheek & Archief (DB&A). Het traject voor het beleidsplan startte in 2022, na de komst van Rik Van Daele als departementshoofd. Vertrekkend vanuit het Mission statement van de Universiteit Antwerpen en de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen werkten de diensthoofden een jaar lang aan een beknopt document dat onze leidraad wordt voor de komende jaren. Een stevig beleidsinstrument was nodig om de bibliotheek robuuster te maken, om risico's te beheersen, om ze te laten sporen met nieuwe ontwikkelingen, om zelf scherp doelen te formuleren en te herformuleren

en om uiteindelijk te tonen wat onze bestaansreden is.

De beleidsplanning werd eerst aangekondigd tijdens de Raad Dienstverlening, COBAD, de facultaire bibliotheekcommissies en de Bibliotheekraad, die het plan finaal goedkeurde op 23 oktober 2023. Dit beleidsplan wordt geflankeerd door diverse andere interne beleidsdocumenten die in de volgende jaren worden uitgewerkt: in 2023 werd reeds het collectiehulpverleningsplan, gericht op onze collecties, uitgerold, in 2024 een collectieplan en in 2025 een communicatieplan.

Van bij het begin was duidelijk dat 'digital first' en 'het geheugen van de universi-

teit' onze grondstoffen en richtingaanwijzers waren met Anet als innovatieve motor. Nieuwe profilering is onder andere te vinden in diverse kleinschalige bouwkundige ambities, in een groter streven naar meer welzijn voor personeel en gebruikers en in het verdiepen van onze rol als fysieke en digitale informatiegids.

Het beleidsplan bestaat uit acht strategische doelstellingen, gevolgd door bondig geformuleerde operationele doelstellingen. Op basis daarvan maken we jaaractieplannen die als leidraad voor onze werking dienen. Het beleidsplan staat niet in steen gebeiteld. Het is een flexibele gids die mee surft op nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen.

Nieuw bibliotheekreglement

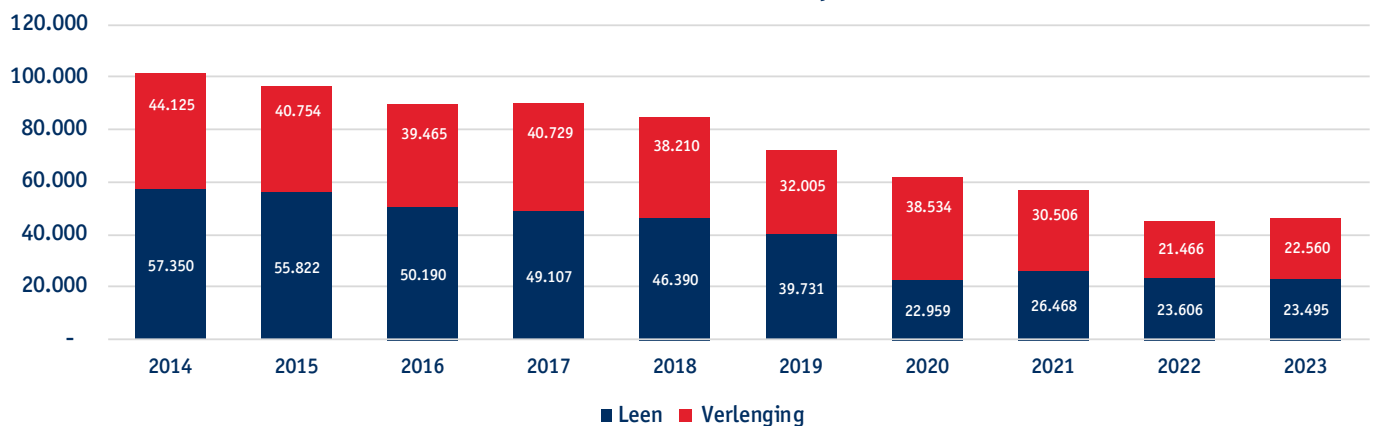
Tijdens de Bibliotheekraad van 23 oktober 2023 werd een herwerkte versie van het bibliotheekreglement goedgekeurd.

Het nieuwe bibliotheekreglement vervangt het reglement van 2005 (met een

aanpassing van het leenreglement in 2006). Door verschillende wijzigingen in de dienstverlening en de wetgeving, moest ook het reglement mee evolueren. Zo bespreekt het nieuwe reglement de nieuwe infrastructuur op de ver-

schillende campussen zoals het Biblab op Campus Groenenborger, de afschaffing van het boetesysteem en de invoer van het plaatsreserveringssysteem Take a Seat.

Leentransacties UAntwerpen

Optimaal bewaarklimaat

Een goed beleid rond behoud en beheer houdt ook rekening met de condities en het klimaat waarin de werken bewaard worden.

Om het klimaat in onze magazijnen en andere ruimtes van nabij op te volgen, kochten we twintig loggers aan die de luchtvochtigheid en temperatuur meten. Als de ingestelde drempelwaarden overschreden worden, krijgen we hiervan

automatisch een bericht. Via een online platform kunnen we alle geregistreerde waarden uitlezen en opvolgen.

Op basis van deze gegevens kunnen we structureel en per magazijn bekijken of er maatregelen nodig zijn op het vlak van infrastructuur of bijvoorbeeld bijkomende bevochtiging. Zo zorgen we ervoor dat onze collecties in optimale omstandigheden bewaard worden.

Paraat voor noodsituaties

Het Departement Bibliotheek & Archief en de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap staan in voor het behoud en beheer van een grote collectie fysieke werken en objecten. Dit gaat van archief, boeken en tijdschriften in de leeszalen en magazijnen tot unieke, erkende topstukken.

Met een collectiehulpverleningsplan bereiden we ons voor op noodsituaties. We maakten een overzicht van de bestaande risico's en zetten in op preventie. We brachten in kaart hoe we in geval van een calamiteit zo goed en snel mogelijk kunnen reageren om zo eventuele schade te beperken.

Voor het opstellen van het plan deden we beroep op de firma We Conserve,

zij zijn gespecialiseerd in conservatie, onderzoek en restauratie.

Bij de uitrol zorgden we ervoor dat de plannen op een logische plaats bewaard worden, bijvoorbeeld aan de balie. Handige fiches en flowcharts vormen hier een belangrijk onderdeel van.

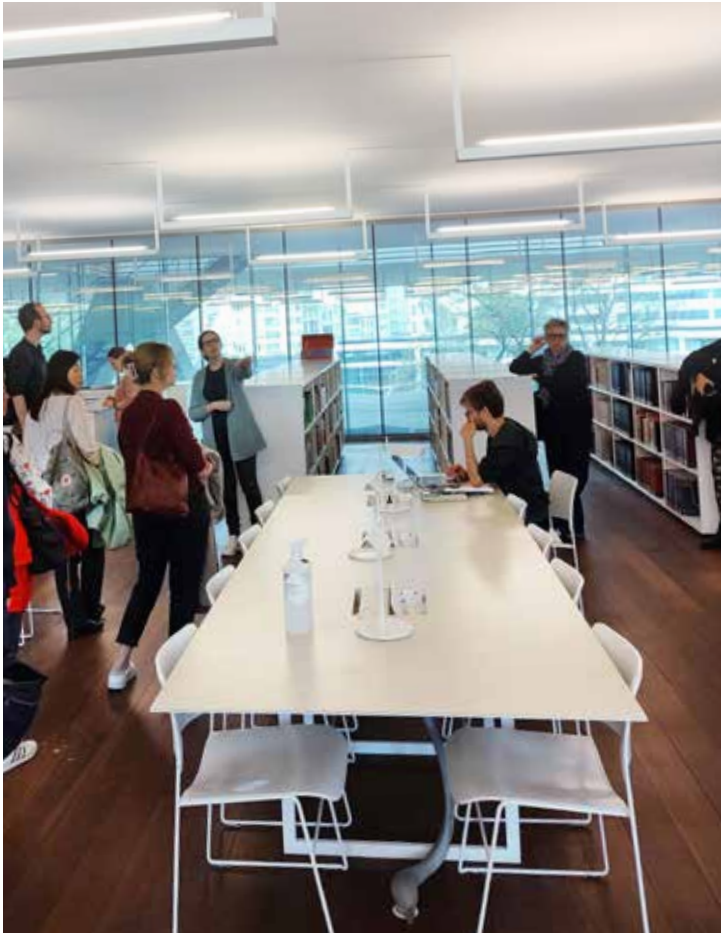
We zullen het plan jaarlijks updaten en aanpassen. Op dat moment bekijken we ook welke opleidingen het komende jaar in dit kader aan bod kunnen komen.

Het collectiehulpverleningsplan staat naast het bedrijfshulpverleningsplan, waarbij onder andere de evacuatie van personen beschreven staat. De belangrijkste regel blijft: eerst personen en dan pas de collectie in veiligheid brengen.

AUHA-teamdag in het Conservatorium

Partnerbibliotheken

Op donderdag 23 november 2023 organiseerde de AUHA*-werkgroep Bibliotheken een ontmoetingsdag voor de Associatie (AP, KdG, Antwerp Maritime Academy en Universiteit Antwerpen). Tijdens de jaarlijkse ontmoetingsdagen leren de collega's van de verschillende bibliotheken elkaar beter kennen en brengen ze een bezoek aan een van de partnerbibliotheken.

Zoals steeds is dit een herhaling van de ontmoetingsdag in het voorjaar om op die manier zoveel mogelijk collega's de kans te geven deel te nemen. De deelnemende bibliotheken blijven ondertussen open.

De Singel

Dit jaar waren we te gast in de bibliotheek van het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen in De Singel. De campus omvat zalen en studio's, een tentoonstellingsruimte en een bibliotheek. Bij de verwelkoming vernamen we dat het Koninklijk Conservatorium dit academiejaar 125 jaar oud is. Samen met de Academie voor Schone Kunsten Antwerpen is het deel van de AP Hogeschool. Na een lezing over de geschiedenis van de erfgoedbibliotheek, kregen we een rondleiding door de leeszaal, de uitleendienst en het magazijn. Het bezoek werd afgesloten met een receptie. Het ideale moment om contact te leggen met de collega's.

Na een lezing volgde een rondleiding door de leeszaal, de uitleendienst en het magazijn

*Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen

Kunst op de Campus: nieuw depot

In het kader van het professionaliseren van het fysieke beheer van de collectie Kunst op de Campus werd in 2023 ingezet op een nieuw depot voor de bewaring van de reservecollectie. Het gaat om kunstwerken die tijdelijk geen plek vinden aan de muren van de campussen. Het nieuwe depot is gesitueerd in het bibliotheekgebouw van de Stadscampus. De nieuwe ruimte heeft verschillende voordelen: er is voldoende art handling-ruimte, ze ligt dicht bij de werkplekken van het betrokken personeel en de ruimte is goed beveiligd.

De dienst Infrastructuur maakte het depot klaar door de ruimte leeg te maken en te schilderen. De bibliotheek nam de inrichting op zich en voorzag depotkasten op maat. In de eerste week van juli werden de kunstwerken in het oude depot op Campus Drie Eiken schoongemaakt en geïntariseerd. In samenwerking met Katoen Natie Business Unit Art verhuisden op zes juli de werken naar hun nieuwe plek.

Vernieuwde inkomhal wordt 'de Living'

In 2022 startten we met de volledige hernieuwing van de inkomhal van de bibliotheek op de Stadscampus. We verminderden de lockercapaciteit waardoor er plaats vrij kwam om de ruimte opnieuw in te richten. Het werd een gezellige, multifunctionele ruimte met koffie- en snackautomaten

en verschillende tafels en lage banken waar studenten terecht kunnen om te lunchen of bij te praten.

In 2023 werd de ontmoetingsruimte officieel ingehuldigd. 'Inkomhal' dekte de lading niet meer dus gingen we op zoek naar een meer geschikte naam.

Er kwamen veel uiteenlopende suggesties van collega's, maar tijdens een rondvraag bij de studenten kwam naar boven dat zij Living of Woonkamer zegden. Aangezien studenten de ruimte het meest gebruiken, namen we deze naam over. Je kan vanaf nu dus ook afspreken in de Living!

Uitgebreid aanbod computers & software

Het beheer van de computers in de bibliotheek is in handen van het Departement ICT. Samen bespreken we de noden van studenten en de plaatsing van computers in de leesalen. In 2022 werden op de Stadscampus tien krachtige computers toegevoegd in de leeszaal op de tweede verdieping. De krachtige computers ondersteunen de zwaardere ontwerpsoftware.

In 2023 werden in de computerlokalen op het gelijkvloers respectievelijk acht-tien en zestien computers vervangen. Ook deze computers ondersteunen nu ontwerpsoftware.

Naast computers met ontwerpsoftware beschikt de bibliotheek op de Stadscampus over specifieke software voor vertalers-tolken en over een

computer met toegang tot Datastream, een economische databank. In de bibliotheek van Campus Groenenborger zijn de computers dan weer voorzien van specifieke software voor ingenieurswetenschappen.

Evolutie studieruimtes

Op Campus Drie Eiken

Op Campus Drie Eiken was er nood aan afgesloten oefen- en groepsruimtes. Met enkele aanpassingen kwamen we deels tegemoet aan deze nood.

Bouw SkillsLab

In de zomer van 2021 bouwden we in overleg met de opleiding revaki een SkillsLab. Studenten kunnen daar samen hun praktijklessen oefenen. Om ruimte te maken voor het SkillsLab deelden we het afgesloten computerlokaal in twee. Het aantal beschikbare computers slonk er van 25 naar 16.

Aanpassingen computerlandschap

In de zomer van 2022 analyseerden we de gebruikscijfers van de computers in zowel het open studielandschap als het

computerlokaal. We bekeken ook of de computers wel optimaal en gebruiksvriendelijk waren opgesteld. Op basis van deze cijfers voerden we opnieuw enkele aanpassingen door.

Inspelen op noden van studenten

In samenwerking met ICT zorgden we in 2023 voor de plaatsing van acht computers in de stille zone op het gelijkvloers. Hier boden we eerder geen computers voor gebruikers van UAntwerpen aan. Het aantal vrij beschikbare computers voor externe gebruikers, verminderden we er naar twee. In het studielandschap

op de eerste verdieping herschikten we een lange rij opstelling naar een aangenamere opstelling in clusters van telkens twee tafels met vier computers. Waar er vroeger 21 computers beschikbaar waren, zijn er dat nu 24.

Van computerlokaal naar groepswerklokaal

Het computerlokaal maakten we vrij van computers en doopten we om tot een afgesloten groepswerklokaal. Er is plaats voor zestien personen. Via een LCD-scherm kan er samen aan presentaties gewerkt worden. Aan de balie is een webcam te lenen, waardoor ook beperkte videoconferencing mogelijk is. Het lokaal kan geboekt worden via het plaatsreserveringssysteem Take a Seat.

Bijzondere Collecties: nieuwe aanwinsten

Collectie

Via schenkingen en aankopen groeide het bezit van de Bijzondere Collecties ook in 2023 verder aan. Bij de verwerving richten we ons op volgende thematische zwaartepunten: werken van en over jezuïeten, werken over de geschiedenis van de Lage Landen en boeken die gedrukt werden in Antwerpen. De aankopen gebeurden bij veilinghuizen Van de Wiele en Arenberg Auctions. Daarnaast verwierven we via verzamelaar Marcus De Schepper drie edities van het werk *Typus mundi*, een bekend embleemboek dat gebruikt werd door de Antwerpse rhetoriceerlingen.

Schenken

Via schenking kwamen we in het bezit van een werk over rechtsgeschiedenis en een woordenboek dat aansluit bij de fabelcollectie. Bovendien ontvingen we een bijbel en een *Chronycke*

Beschadigde werken kunnen een didactisch doel dienen

van Vlaenderen. Beide werken verkeren in slechte staat, maar kunnen daardoor een didactisch doel dienen. Net omdat de boeken zo beschadigd zijn,

kunnen we de fysieke onderdelen van een boek uit de handpersperiode aanschouwelijk maken.

Gezamenlijke aankoop

In samenwerking met de bibliotheek van het Ruusbroecgenootschap kochten we een vijftiende-eeuws handgeschreven getijdenboekje (in de originele band). Dit werk is om verschillende redenen van belang. Zo kan het meteen ingezet worden in het onderwijs. Daarnaast leert dit handschrift - eertijds in het bezit van een vrouw - ons meer over de literaire, devotionele en intellectuele cultuur van vrouwen in de Nederlanden.

Een vijftiende-eeuws getijdenboekje leert ons meer over de intellectuele cultuur van vrouwen in de Nederlanden

Dit zijn onderzoeksgebieden waar ook het Ruusbroecgenootschap sterk op inzet.

Samuel Beckett

Ten slotte ontvingen we in februari de privébibliotheek van Samuel Beckett

als tijdelijke bruikleen. De collectie bevond zich in Parijs, in het appartement van de schrijver. Edward Beckett, de neef van de auteur, droeg ze over aan de universiteit van Reading, maar de Universiteit Antwerpen mag ze tien jaar in bruikleen houden voor het onderzoek dat het Centre for Manuscript Genetics nu al jarenlang voert onder leiding van professor Dirk Van Hulle. De dienst Metadatabeheer en Acquisitie verzorgde de ontsluiting van deze 771 volumes in de bibliotheekcatalogus. Bijzondere Collecties staat in voor de reiniging, de opslag, het beheer en de ondersteuning van het onderzoek.

Collecties in beweging

De collecties van een bibliotheek zijn voortdurend in beweging. Collecties groeien, verhuizen van plaats en worden al eens afgevoerd.

Aangroei

De bibliotheek stuurt aankoopbestellingen door en volgt bestellingen op, maar het zijn de verschillende faculteiten en departementen die aan ons doorgeven welke werken van belang zijn voor onderwijs en onderzoek. Zij voorzien hiervoor de nodige budgetten. Vanuit de bibliotheek ondersteunen we hen hierin zoveel mogelijk door bijvoorbeeld het uitvoeren van collectie-evaluaties.

Het Departement Bibliotheek & Archief besliste in 2023 om zich bij aankopen

met het eigen bibliotheekbudget te focussen op interdisciplinaire werken met als doel een collectie te verkrijgen die relevant en up-to-date is.

De collectie van het IOB verhuisde van rolrekken naar open rekken

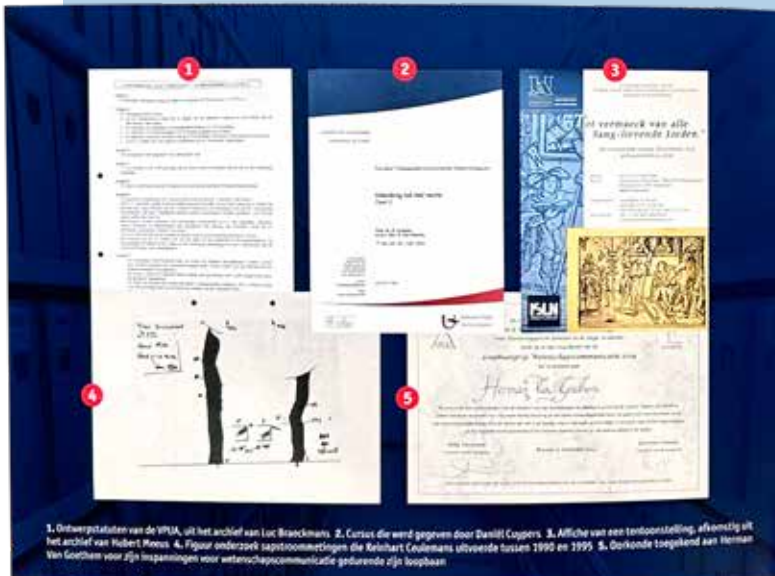
Elke collectie op de juiste plaats

We streven ernaar om alle collecties op een zo efficiënt mogelijke manier ter beschikking te stellen. Werken die vaak geraadpleegd worden, krijgen een plekje in de open rekken in de leeszaal, andere werken zijn op te vragen uit het magazijn. Door verhuisbewegingen

in het verleden stond de collectie van het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid bijvoorbeeld in rolrekken in de leeszaal. In 2023 maakten we plaats in de open rekken zodat de collectie makkelijker toegankelijk werd.

Efficiënt magazijnbeheer

Binnen de collectie van de bibliotheek zijn er veel werken waarvan meerdere exemplaren aanwezig zijn. In 2023 werkten we verder aan het ontdebellen van de collectie binnen het magazijn. Bij het ontdebellen van de collectie wordt het beste exemplaar behouden. Op deze manier zorgen we ervoor dat de plaats in het magazijn doeltreffend gebruikt wordt en dat er voor de komende jaren voldoende plaats is om de steeds groeiende collectie een plek te geven.

1. Oefenopdrachten van de VPM, uit het archief van Luc Braeckmans. 2. Cursus die werd gegeven door Daniël Coppers. 3. Aflische van een tentoonstelling, afkomstig uit het archief van Hubert Minns. 4. Figuur onderzoek reproductieomgevingen die Reinhart Coudemans uitvoerde tussen 1990 en 1995. 5. Oorkonde toegelikt aan Herman Van Goethem voor zijn inspanningen voor wetenschappelijke communicatie gedurende zijn loopbaan.

Het Universiteitsarchief is het geheugen van de universiteit. Niet alleen de institutionele archieven van de Universiteit Antwerpen en haar voorgangers hebben hier een plaats maar ook archieven van academici, onderzoeksgroepen, huidige- en toekomstige emeriti of andere personen/organisaties met een link naar de universiteit.

In deze brochure stellen we onze dienstverlening rond hoogleraararchief voor aan de hand van enkele veel gestelde vragen.

1 Wat wordt bedoeld met 'het archiveren van hoogleraararchief'?

Hoogleraararchief is een bijzondere soort **persoonsarchief** dat zich niet makkelijk laat definiëren. Eenvoudig gesteld gaat het over het persoonlijk archief van een hoogleraar. Wat dat dan juist inhoudt, is minder duidelijk af te lijnen en kan zeer divers zijn.

Binnen de universiteit vervult het academisch personeel **drie functies**: onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening. Bij de uitvoering van deze taken creëert of ontvangt de hoogleraar digitale en analoge documenten die deel uitmaken van zijn/haar persoonlijk archief.

Voorts kunnen ook **privéarchieven** en **verzamelingen** die de academicus bijeengebracht heeft hoogleraararchief zijn.

Het Universiteitsarchief zet in op het archiveren van hoogleraararchieven. Dat wil zeggen dat we ze in het archief opnemen, voor de langere termijn bewaren en raadpleegbaar houden. Ook academisch erfgoed zoals wetenschappelijke instrumenten en andere objecten kunnen we opnemen en in goede omstandigheden voor de toekomst bewaren.

Hoogleraararchief

Het Universiteitsarchief zet in op het archiveren van hoogleraararchieven. Een hoogleraararchief kan een mix zijn van analoge en digitale documenten (inclusief websites en sociale-mediapagina's) uit het archief van de academicus, maar kan ook privéarchieven en verzamelingen bevatten. Het hoogleraararchief wordt in het archief opgenomen, voor de langere termijn bewaard en raadpleegbaar gehouden. Ook mondelinge bronnen, zoals interviews met academici over hun ervaringen aan de universiteit, kunnen hierbij erg verrijkend zijn.

Omdat niet alles bewaard kan worden, heeft het Universiteitsarchief een ad-

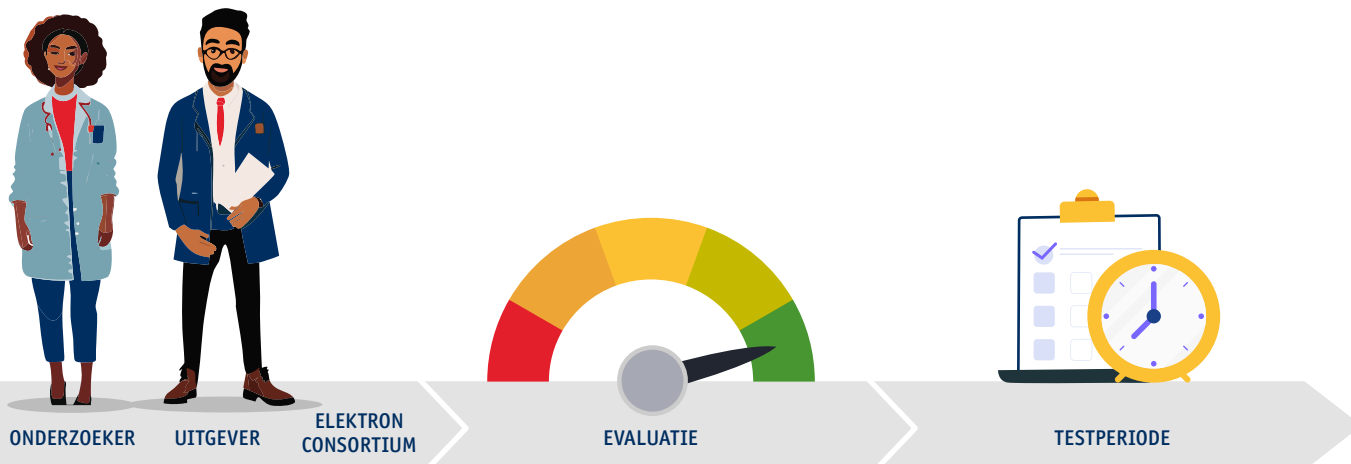
vies uitgewerkt om academici te helpen met de keuzes rond het bewaren en vernietigen van verschillende soorten documenten. De archiefvererving kan in één of meerdere fasen gebeuren, zo

Het archief heeft een advies uitgewerkt om academici te helpen met de keuzes rond bewaren & vernietigen

kan de planning ook voor een emeritaat of vertrek aan de universiteit gebeuren. Op die manier is er meer tijd om de

overdracht goed voor te bereiden. Na de overdracht wordt het hoogleraararchief niet automatisch opengesteld voor het publiek. De aanvraag wordt eerst geëvalueerd en een eventuele raadpleging gebeurt onder toezicht van een medewerker. Het is ook mogelijk om bepaalde documenten bij de overdracht onder een (tijdelijk) embargo te plaatsen.

Door hoogleraararchieven in goede omstandigheden te bewaren voor de toekomst dragen we bij tot het geheugen van de universiteit.

Van vraag naar aanbod

Aanvraag

Een voorstel om nieuwe informatiebronnen of software aan te schaffen kan ons via verschillende kanalen bereiken. De vraag kan vanuit een onderzoeker komen, een uitgever kan ons contacteren met een aanbod of de vraag kan gesteld worden binnen het Elektron consortium dat op Vlaams niveau de samenwerking in verband met elektronische informatiebronnen bevordert.

Evaluatie en testperiode

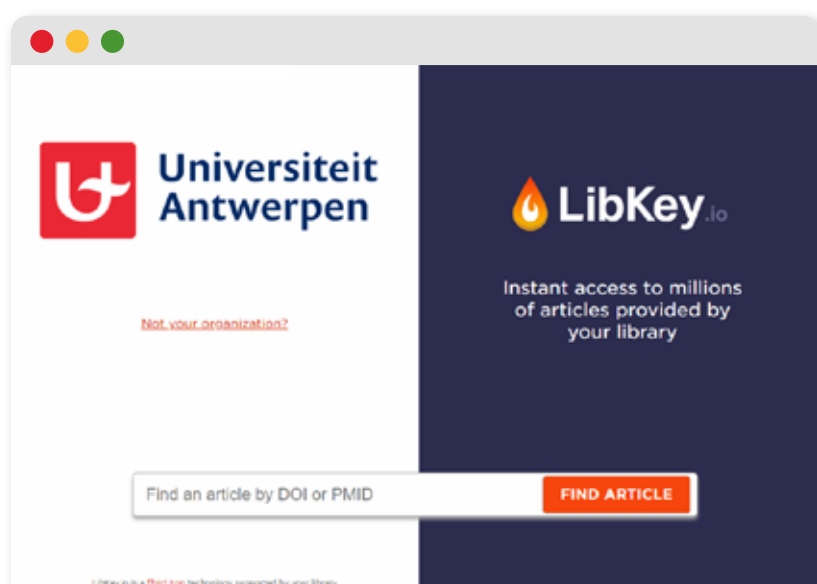
In overleg met de bibliotheekadviseurs evalueren we de vraag en het aanbod

dat de uitgever daar tegenover zet. Als onderdeel van deze evaluatie is het vaak mogelijk om een trial of een testperiode te vragen. Onder afgesproken voorwaarden krijgen we dan toegang. We vragen aan de uitgever om een demo of een korte training te voorzien. Omgekeerd verwacht de uitgever van ons feedback, zeker als we achteraf toch niet overgaan tot een aankoop.

Tijdens zo'n testperiode worden de gebruikstatistieken nauw opgevolgd. De cijfers laten ons toe om in te schat-

ten of een nieuwe informatiebron goed gebruikt zal worden in de toekomst. Tegelijk is de input en feedback van onderzoekers heel belangrijk, want uiteindelijk dient de bibliotheekcollectie het onderwijs en onderzoek aan onze universiteit te ondersteunen.

In 2023 liepen er zo trials voor LibKey, bibliotheeksoftware die snelle toegang tot elektronische bronnen mogelijk maakt en voor Scite.ai, een onderzoekstool die inzicht probeert te verschaffen in citaties en daarbij gebruik maakt van artificiële intelligentie.

LibKey

De bibliotheek investeert in zoeksystemen die de links tussen een referentie in een databank en de full text op de website van de uitgever realiseren. In 2023 voegden we LibKey toe aan onze systemen. De software draait in de achtergrond en we implementeren LibKey in databanken zoals Web of Science, Scopus, Medline, enz.

Maar het gaat nog een stap verder. Met de LibKey Nomad browser extensie heb je een groot deel van onze e-bronnen snel binnen

Lancering e-depot

Digitale archiefstukken komen voor in allerlei vormen en maten: een tekstdocument, spreadsheet, website, informatie op een floppydisk of gegevens uit een databank...

Diverse dragers (een cd-rom, tape, harde schijf...) en bestandsformaten maken de interpretatie van documenten extra uitdagend voor de archivaris. Het selecteren en archiveren van informatie uit een digitaal klassemment dat al een tiental jaar oud is, is niet vanzelfsprekend.

In 2023 gingen we aan de slag met ons eigen digitale klassemment. Welke informatie willen we op lange termijn bewaren? Welke dossiers en documenten kunnen er worden vernietigd? Het werd een uitgebreide oefening die resulteerde in opleiding, richtlijnen, de uitbouw van een nieuw klassemment en het beschrijven en overdragen van digitale archiefdocumenten naar het e-depot.

Een **e-depot** is een oplossing voor het duurzaam opslaan, beheren en beschikbaar stellen van digitale informatie op lange termijn. Je kan het zien als de digitale tegenhanger van een depot voor analogo archief.

Een e-depot is meer dan enkel de opslag van digitale informatie en de metadata die nodig zijn om die informatie te interpreteren. Het omvat onder andere procedures, beleid en organisatorische zaken die nodig zijn om langdurige digitale duurzaamheid te garanderen.

We gingen aan de slag met ons eigen digitale klassemment

handbereik, op elke website en vanop elke locatie.

Je installeert LibKey Nomad eenmalig in je browser. Vanaf dan probeert de extensie je een pdf-link aan te reiken voor tijdschriftartikels die je tegenkomt. Daarvoor zoekt ze naar een DOI op een webpagina en controleert deze tegen de UAntwerpen e-collectie.

Ten slotte kan je in LibKey zoeken aan de hand van een unieke identifier zoals een DOI of een pmid-nummer.

Digitaal erfgoedmodel

Kunst op de Campus

De Universiteit Antwerpen beschikt over een uitgebreide kunstcollectie. Kunst op de Campus telt intussen 1.550 kunstwerken en groeit nog steeds aan. Het Departement Bibliotheek & Archief staat in voor de registratie.

Nadia, jij staat in voor de basisregistratie van de kunstcollectie. Wat houdt dit in?

Samen met een collega van het Departement Infrastructuur bezocht ik de afgelopen maanden systematisch alle gebouwen van de Stadscampus op zoek naar kunstwerken. Alle kunstwerken werden gefotografeerd en opgemeten, ik noteerde informatie over hun toestand, ik kende een inventarisnummer toe en bevestigde een label met inventarisnummer aan de achterkant van de werken. Vervolgens probeerde ik de kunstwerken te identificeren en zocht ik hierover meer informatie op.

Waar worden de verzamelde data bewaard?

Al deze gegevens werden ingevoerd en bewaard in het Brocade-erfgoedmodel dat ontwikkeld is door Anet, het biblio-

theekautomatiseringsteam van UAntwerpen. Deze databank is een uitgebreid collectiebeheersysteem waar alle gegevens omtrent het kunstwerk worden ingevoerd. In de eerste fase van mijn traject moest ik basisgegevens registreren (zoals de titel, afmetingen, materiaal en een foto van het werk). Maar er zijn nog heel wat velden in het erfgoedmodel die moeten aangevuld worden, zoals bijvoorbeeld verwijzingen naar literatuur over het werk, in welke tentoonstellingen het werk te zien is/was, of onderzoek naar hoe het kunstwerk in de 'Kunst op de Campus-collectie' terecht is gekomen. Om al deze velden in te vullen is er nog meer onderzoek over de kunstwerken nodig.

Welke taken had je nog buiten de basisregistratie?

Het gros van de collectie is eigendom van de universiteit, maar er zijn ook bruiklenen. Daar heb ik onderzoek naar gedaan, er zijn er circa 200. Er bestond natuurlijk wel een oude inventaris van alle bruiklenen maar het bleek al snel dat deze niet meer up-to-date was. Het was vooral een hele klus om te achterhalen wie de bruikleengevers zijn. Ik bekeek verschillende bronnen zoals oude inventarissen, de Kunst op de Campus-archiefmappen en ging op gesprek bij Ernest Van Buynder (één van de collectievormers), die gelukkig nog veel kennis had of me met de juiste personen in contact bracht. Al deze informatie staat nu ook in het erfgoedmodel.

Wanneer het onderzoek over de bruiklenen grotendeels afgerond was,

Open Science

bestond mijn opdracht erin om in de RUCA-, UFSIA- en UIA-archieven op zoek te gaan naar aankoopbewijzen en bewijzen van schenkingen. Van zodra ik betaalbewijzen, facturen of bewijzen van schenkingen vond, fotografeerde ik deze en koppelde ik deze info weer aan het desbetreffende kunstwerk in het erfgoedmodel. Hopelijk kan ik in de toekomst nog veel herkomstgegevens terugvinden want deze info vormt een grote meerwaarde.

Kun je iets meer vertellen over de publieke toegankelijkheid van deze data?

De catalogus is momenteel nog niet publiek toegankelijk maar op termijn is dit wel de bedoeling. Om dit mogelijk te maken moet er nog veel werk verzet worden: auteursrechten moeten in orde worden gebracht, alle kunstwerken moeten door een professionele fotograaf vastgelegd worden en de basisgegevens van de kunstwerken moeten verder op punt gesteld worden.

Open Science, de beweging waarbij onderzoek op een beter vindbare en transparante manier verloopt, heeft de laatste jaren steeds meer aan populariteit gewonnen. Vanuit de bibliotheek ondersteunen wij diverse initiatieven die deze weg helpen effenen.

De bibliotheek heeft een betaald lidmaatschap voor de Directory of Open Access Journals (DOAJ) en -Books (DOAB). Dit zijn registers van respectievelijk open access-tijdschriften en boeken. Deze online raadpleegbare registers zijn van onschatbare waarde voor zowel de verspreiding van boeken als het vinden en beoordelen van tijdschriften om in te publiceren. Bovendien integreren ze naadloos met verschillende andere systemen zoals databanken, catalogi en institutionele repositories.

We steunen de crowdfunding voor Sherpa Romeo en zijn lid van de Confederation of Open Access Repositories (COAR). Sherpa Romeo verzamelt en analyseert het open access-beleid van

uitgevers over de hele wereld en vat de bepalingen over auteursrecht en archivering van uitgevers samen. De Confederation of Open Access Repositories (COAR) verbindt op haar beurt internationale repositories, waardoor links kunnen worden gelegd en beleidsmaatregelen kunnen worden vergeleken.

De genoemde voorbeelden dragen bij tot het verbinden van onderzoeksdata en maken het mogelijk om tijdschriften, uitgevers, repositories en meer te vergelijken. Tot slot ondersteunt de bibliotheek, in samenwerking met diverse faculteiten, enkele Diamond-initiatieven. Zo ondersteunen wij SCOAP3, een consortium dat het open access publiceren in de deeltjesfysica mogelijk maakt. Daarnaast bieden wij steun aan verschillende Subscribe to Open (S2O)-initiatieven, waarbij met onze bijdrage tijdschriftartikelen en boeken open access worden gemaakt. Enkele voorbeelden van zo een S2O-initiatieven die we steunen zijn Liverpool University Press, Amsterdam University Press en Bloomsbury.

Workshops BibLab

Sinds haar vernieuwing in 2020 beschikt de Bibliotheek Exacte en Toegepaste Ingenieurswetenschappen op Campus Groenenborger over een BibLab. Dit is een kleinschalig, maar goed uitgerust atelier waar studenten en personeel van UAntwerpen aan de slag kunnen met digitale maaktechnologieën zoals 3D-printers en een lasersnijder. Vrijwel meteen na de opening rolden we een aanbod aan workshops en initiaties uit.

Initiaties

Ad hoc bieden we korte initiaties aan voor studenten en personeel. In een kwartiertje leggen we de basisbediening en de veiligheidsvoorschriften van een toestel uit en demonstreren we de werking. Na het ondertekenen van een gebruikersverklaring kan men zelfstandig aan de slag met de aangeleerde technieken.

Sinds de start van BibLab gaven we al 419 initiaties, niet alleen voor 3D-printen of lasersnijden, maar ook voor vinylsnijden of solderen.

Workshops

Naast korte initiaties bieden we ook workshops aan. In sessies van twee à drie uur leren de deelnemers op een laagdrempelige manier werken met de

Laagdrempelig met de nadruk op veiligheid

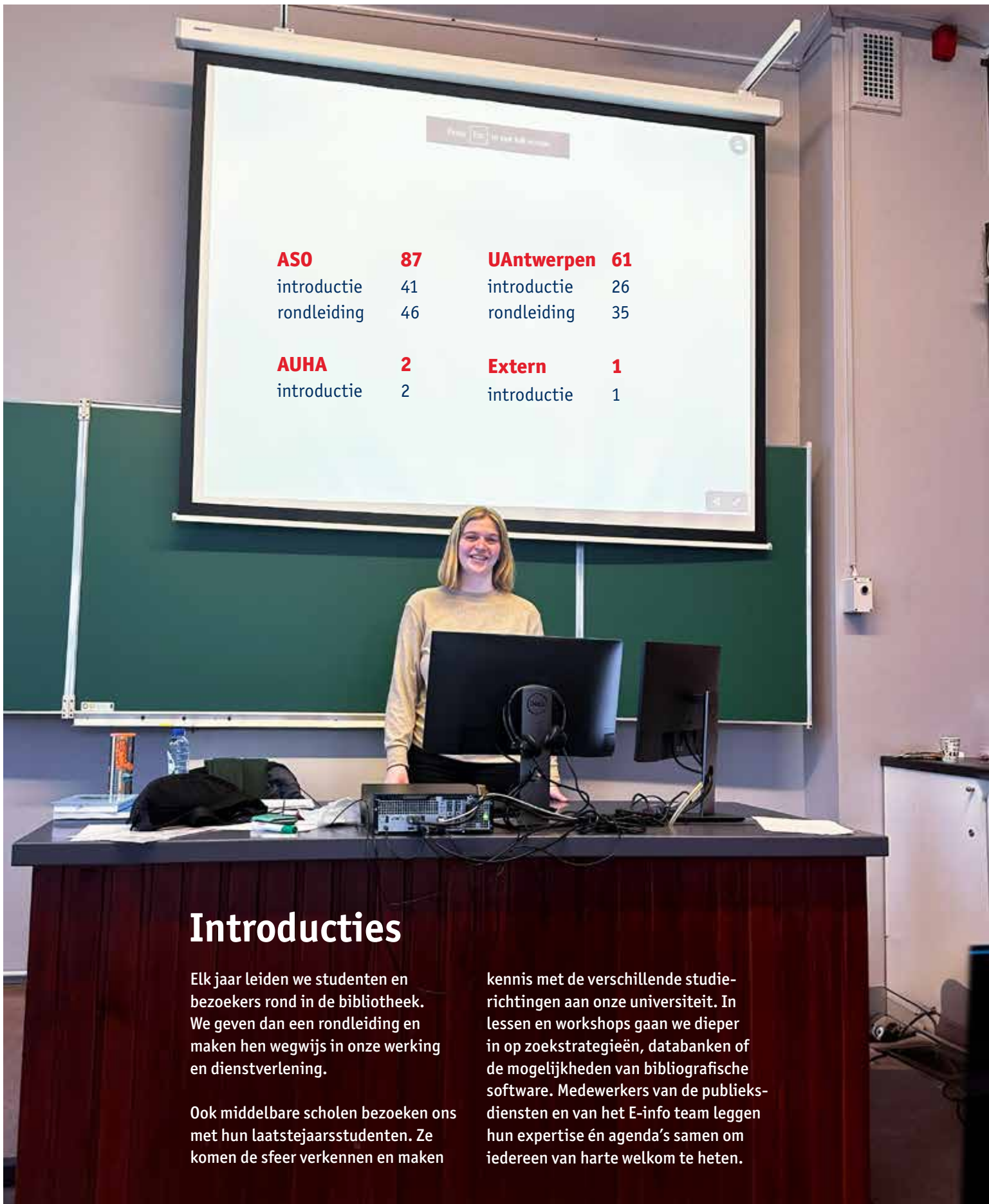
3D-printers, de lasersnijder en/of de vinylsnijder. Voorkennis is niet vereist, de workshops richten zich op beginners. De klemtoon ligt op het veilig gebruik en de basisbediening van de toestellen. Ook demonstreren we hoe je met behulp van grafische software een digitaal model ontwerpt en in welk bestandsformaat je zo een model kan

aanbieden aan de programma's die de toestellen aansturen.

We streven naar een twee- tot drietal workshops per techniek per semester. Bij grote vraag plannen we extra workshops. In het academiejaar 2021-2022 organiseerden we zo drie workshops over 3D-printen en zes over lasersnijden, in 2022-2023 drie workshops over lasersnijden en vier over 3D-printen.

Partner in onderwijs

Al voor het tweede jaar op rij zorgden we in 2023 voor een presentatie op maat voor de minor *The Company* van de opleiding toegepaste ingenieurswetenschappen. In overleg met docent Jasmine Meysman herwerkten we de workshop en initiaties tot een klassikale presentatie die we met een reeks praktische demonstraties in het BibLab combineerden. Zo lieten we een groep van een 50-tal studenten op efficiënte manier in een namiddagsessie van twee uur kennismaken met de toestellen van het BibLab.

ASO	87	UAntwerpen	61
introdactie	41	introdactie	26
rondleiding	46	rondleiding	35
AUHA	2	Extern	1
introdactie	2	introdactie	1

Introducties

Elk jaar leiden we studenten en bezoekers rond in de bibliotheek. We geven dan een rondleiding en maken hen wegwijs in onze werking en dienstverlening.

Ook middelbare scholen bezoeken ons met hun laatstejaarsstudenten. Ze komen de sfeer verkennen en maken

kennis met de verschillende studierichtingen aan onze universiteit. In lessen en workshops gaan we dieper in op zoekstrategieën, databanken of de mogelijkheden van bibliografische software. Medewerkers van de publieksdiensten en van het E-info team leggen hun expertise én agenda's samen om iedereen van harte welkom te heten.

Boekenpraat

Een succesvol stageproject

Nauw aan het hart

Bij de afdeling [Bijzondere Collecties](#) en de [Archiefdienst](#) verwelkomen we jaarlijks meerdere stagiaires. Zo hebben we in 2023 vier stagiaires begeleid. Ze volgden opleidingen in de geschiedenis, taal- en letterkunde en archivaliek. Afhankelijk van de opleiding moesten de studenten tussen de 120 en 300 uren stagelopen.

In 2022 startte Joran Nijhuis, een masterstudent geschiedenis, aan het project *Boekenpraat*, waarmee we de Bijzondere Collecties tot leven wekken. Het is namelijk pas door boeken te lezen en te bestuderen dat we meer te weten komen over de vele betekenissen die ze

hebben. Concreet vroeg Joran aan bezoekers van de Bijzondere Collecties om een werk uit de collectie te selecteren en toe te lichten waarom dit hen nauw

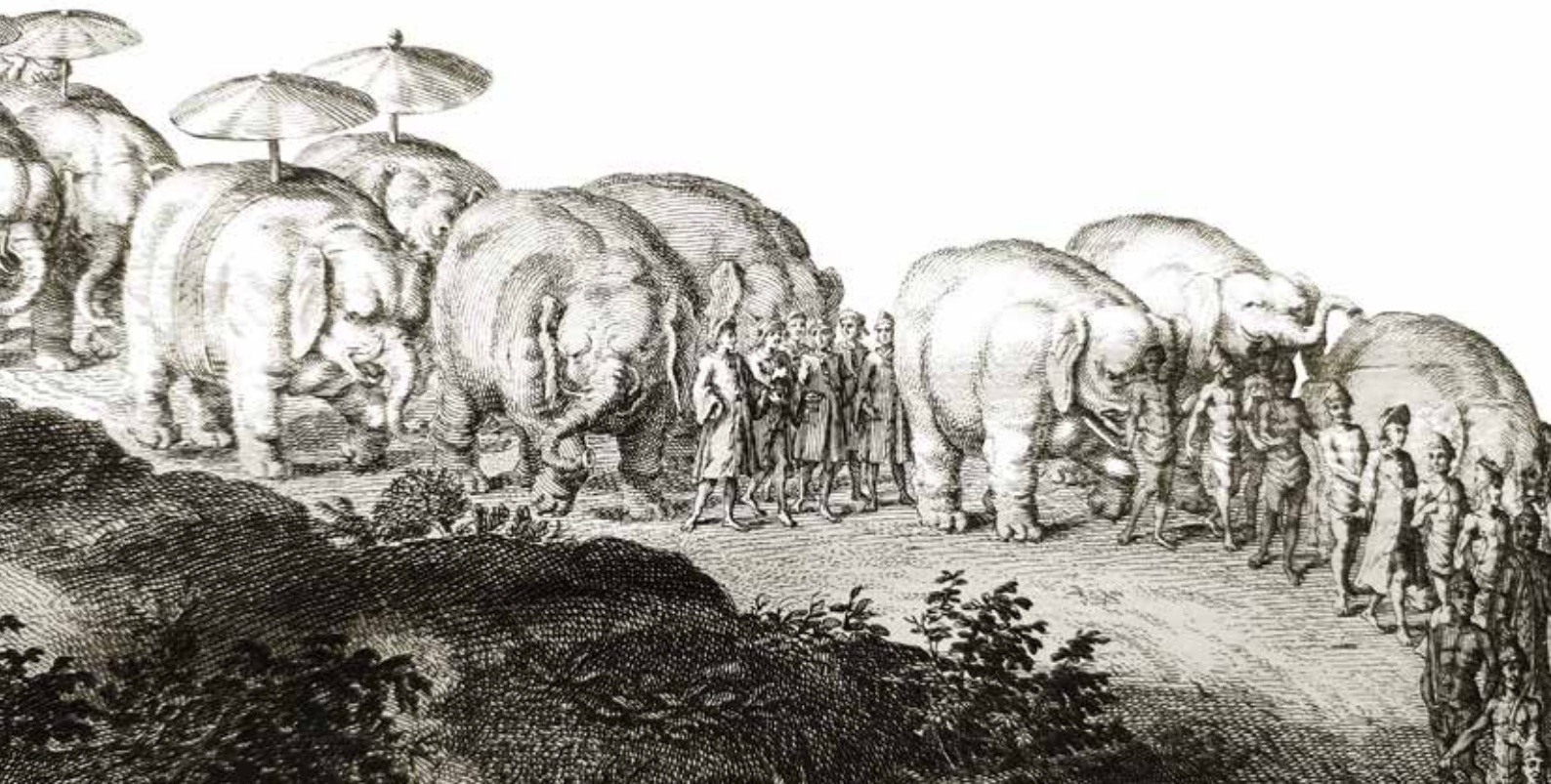
Stagiair Joran vroeg aan bezoekers om hun favoriete werk toe te lichten

aan het hart ligt. Joran verzorgde de eerste aanzet door verschillende onderzoekers en bibliotheekmedewerkers aan te spreken, hun bijdragen te verzamelen en klaar te maken voor publicatie op de website. Het resultaat hiervan is in 2023

online verschenen en kun je terugvinden op de website van Archief & Erfgoed.

Uitbreiden in de toekomst

Momenteel bevat het project zestien geschreven bijdragen van personeel en stagiaires. Een heel mooi begin-kapitaal, maar het is de bedoeling om dit in de toekomst op verschillende manieren verder open te trekken. We willen bijdragen vragen aan andere bezoekers en studenten én we streven naar meer variatie in de aard van de bijdragen. Het doel is om meer multimediaal te werken, zoals met interviews, filmpjes of podcasts. In 2024 starten we in samenwerking met studenten alvast een project met podcasts.

Bo Keulen, een masterstudent historische taal- en letterkunde aan de UGent, deed een onderzoeksstage. Zij verdiepte zich in de fabelcollectie van Wim Gielen en deed onderzoek naar de representatie van bepaalde dieren. Haar focus lag op de karakteriële eigenschappen en emoties die aan die dieren werden toegekend. Ze bestudeerde zowel de teksten als de afbeeldingen en hanteerde een diachrone aanpak. Voor haar bijdrage aan *Boekenpraat* koos ze voor een populair toneelstuk van de Antwerpse schrijver Willem Ogier (*De seven hoofd-sonden*, 1682, MAG-P 11.1197).

Lotte Tilborghs, een masterstudente geschiedenis met veel interesse voor metadata, verdiepte zich eveneens in de fabelcollectie. Zij maakte gebruik van IIF (zie p. 32) om alle afbeeldingen van een beperkt aantal dieren uit het corpus samen te brengen. Zoals deze aap en dolfijn, uit *Fabelen* van Jean de la Fontaine, gedrukt te Amsterdam in 1805 (MAG-P 13.1482, dl. 1, p. 188). Voor *Boekenpraat* selecteerde ze een fabelboek van Christian Fürchtegott Gellert, waarin ze vooral getroffen werd door de illustraties van Georg Osterwald (MAG-P 14.888).

Anetdag

Netwerken

Op 7 februari 2023 vond de zeventiende editie van de Anet-gebruikersdag plaats. Anet is het netwerk van een twintigtal wetenschappelijke bibliotheken. Al deze bibliotheken maken gebruik van Brocade als bibliotheekstelsel. Brocade is een volledig geïntegreerd en web-gebaseerd systeem, ontwikkeld door de Universiteit Antwerpen sinds 1998.

Ieder jaar nodigt Anet haar partners uit voor dit netwerkevent. Tijdens de lezingen worden de realisaties van Anet in het voorbije jaar in de kijker gezet en wordt er een vooruitblik gegeven op nieuwe ontwikkelingen. Partners krijgen een podium om zichzelf voor te stellen of te vertellen over hun eigen projecten die ze gerealiseerd hebben met Brocade.

Veranderingen

Sinds de laatste gebruikersdag (maart 2020, net voor Covid) was er heel wat veranderd en dat resulteerde in een goed gevuld programma. Enkele sleutelfiguren van Anet gingen met pensioen en werden in de bloemetjes gezet. De nieuwe teamleden werden aan het publiek voorgesteld. Ook drie nieuwe Anet-partners stelden zich tijdens de gebruikersdag kort voor: DocAtlas, Archief Turnhout en Openbaar Psychiatrisch Zorgcentrum Geel. Andere presentaties gingen verder in op de belangrijkste veranderingen uit de negen releases sinds maart 2020 en wat er in de nabije toekomst op de planning staat, zoals het vernieuwingsstraject van de Brocade-desktop en services om beter in te spelen op de verwachtingen van gebruikers. Na een heuse Brocade-quiz werd ook aandacht besteed aan Take a Seat en het

assetsysteem van Brocade, dat bijvoorbeeld in de AP Hogeschool gebruikt wordt voor het reserveren en uitlenen van audiovisueel materiaal en programmeerrobotjes.

De gebruikersdag is zo de ideale gelegenheid om Anet-partners en de concrete toepassingen van het systeem beter te leren kennen.

Uitbreiding Institutional Repository-module naar volwaardige CRIS-oplossing

Brocade wordt binnen de Universiteit Antwerpen ontwikkeld door Anet. In 2023 werd de module *Brocade Institutional repository (IR)* uitgebreid naar een volledig *Current Research Information System (CRIS)*. Dit systeem maakt het nu mogelijk om informatie over onderzoek te beheren volgens het CERIF metadata model. Dit betekent dat onderzoeksinformatie die wordt beheerd met het Brocade CRIS-systeem kan worden uitgewisseld met andere CRIS-systemen. Onder andere het KMSKA maakt gebruik van deze optie om zijn onderzoeksinformatie over personen, projecten en

organisaties aan te leveren aan FRIS, het Vlaams onderzoeksportaal.

Dit systeem maakt het nu mogelijk om informatie over onderzoek te beheren volgens het CERIF metadata model

In november 2023 presenteerden collega's Alain Descamps en Rudi Baccarne de Brocade CRIS-oplossing op de *euroCRIS strategic membership*

meeting. Daarnaast werden de mogelijkheden van de module voorgesteld aan verschillende onderzoeksorganisaties. Een eerste resultaat is dat we naast de drie hogescholen die deel uitmaken van de associatie AUHA, nog vijf hogescholen konden overtuigen om onderzoeksovereenkomsten te beheren met de Brocade CRIS-module.

Samengevat betekent dit dat de Brocade IR/CRIS-module wordt gebruikt door UAntwerpen, acht hogescholen en het KMSKA. Gesprekken met andere geïnteresseerde instellingen lopen volop.

Inzet van IIIF

Op 26 mei 2023 organiseerde Meemoo voor de negende keer de IIIF-Fridays. IIIF staat voor International Image Interoperability Framework en is een standaard voor de uitwisseling van

beelden. Tijdens deze samenkomsten wil Meemoo de sector informeren over toepassingen van beelduitwisseling én aanmoedigen om IIIF in te zetten: als je beeldenserver voldoet aan de IIIF-specificaties, wordt de uitwisseling van beelden heel wat makkelijker. Gedurende deze editie werd ingezoomd op enkele recente ontwikkelingen en aandachtspunten in het gebruik van IIIF.

Demo van Anet

Jan Corthouts en Tom Deneire (Anet,

Departement Bibliotheek & Archief) gaven die dag een lezing over de integratie van IIIF in het bibliotheekstelsel Brocade: erfgoedmateriaal (oude drukken, prenten,...) dat voorheen al digitaal beschikbaar was via het eigen digitaal platform van Brocade, is via de IIIF-standaard nu ook gemakkelijker te verspreiden en te gebruiken in een internationale (onderzoeks)context. De korte demo van het platform Pictor was meteen een mooi voorbeeld van het potentieel van IIIF op vlak van distributie en hergebruik.

Laudatio Marc Demolder

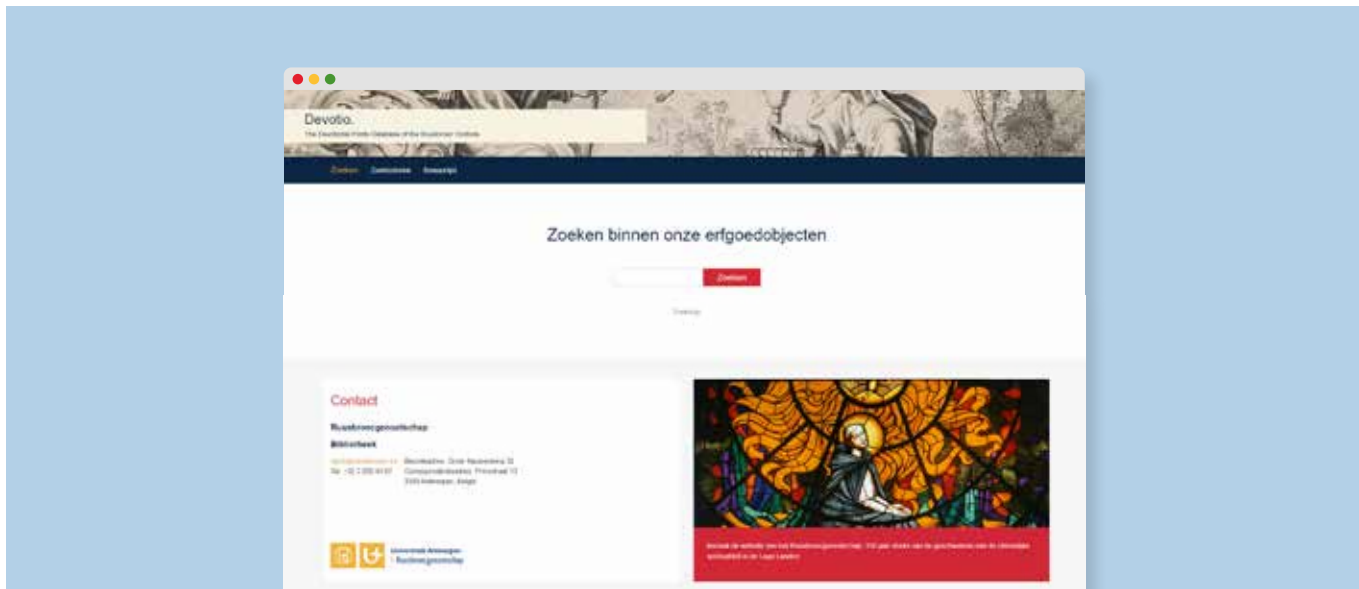
Prijs Dienstverlening 2023

Op 30 november 2023 werden de Academische Prijzen uitgereikt, waaronder ook de Prijs Raad Dienstverlening. Rik Van Daele, departementshoofd Bibliotheek en Archief, sprak de laudatio uit voor laureaat Marc Demolder. Deze practicumdocent bij het Departement Farmaceutische Wetenschappen en

onderzoekingenieur in het Labo Fysiopharmacologie, is al 28 jaar de drijvende kracht achter het redden, verzamelen, inventariseren, exposeren en waarderen van het academisch erfgoed van UAntwerpen. De collectie wetenschappelijke instrumenten, microscopen, botanische verzamelingen, kaarten,

gesteenten, wiskundige modellen en dergelijke zijn een weerspiegeling van het wetenschappelijk onderzoek dat aan de universiteit gebeurd is. Als universitaire gemeenschap kunnen we zo onze academische geschiedenis illustreren, die van de wetenschap én van onze universiteit.

Anet & Ruusbroecgenootschap lanceren Devotio-databank

Hoogwaardige scans

In juni 2023 ging een lang gekoesterde wens van het Ruusbroecgenootschap in vervulling: de lancering van de online databank Devotio, waarin op termijn alle devotieprenten uit haar collectie zullen worden beschreven en worden voorzien van hoogwaardige scans. De unieke verzameling van meer dan 40.000 devotieprenten is een rijke bron voor religieus, historisch, sociaal-economisch en kunsthistorisch onderzoek. Om alle informatie die de prenten bevatten toegankelijk te maken voor het onderzoek is een gedetailleerde en goed gestructureerde databank nodig. Die uitdaging is Anet aangegaan.

Met het oog op de ontsluiting van de Kunstcollectie van de Universiteit Antwerpen en haar collectie Academisch Erfgoed werd de voorbije jaren een uitvoerig beschrijvingsmodel voor objecten ontwikkeld door Karen Andree. Dit model, waarin alle materiële, tekstuele en (kunst)historische informatie van objecten kan worden geregistreerd,

bleek ook uitermate geschikt voor de ontsluiting van de prentencollectie. Slechts enkele eenvoudige velden, speciaal gericht op prenten, moesten worden toegevoegd.

Uniform beschreven

Het beschrijvingsmodel achter de Devotio-databank werkt veel met gestandaardiseerde informatie, zodat alle prenten op uniforme wijze beschreven worden en de informatie in de databank in de toekomst makkelijker te koppelen is aan andere (internationale) databanken. Deze gestandaardiseerde informatie wordt bewaard in twee thesauri. De eerste is een lokale thesaurus, die wordt beheerd door Anet en 'authority records' bevat: bestanden waarin onder andere informatie over personen, instellingen, tentoonstellingen en geografische plaatsen wordt bewaard. De andere thesaurus, de Arts and Architecture Thesaurus (AAT), wordt internationaal gebruikt en bevat gestandaardiseerde omschrijvingen van

onder andere materialen, technieken en apparaten.

Eenvoudiger voor onderzoek

Bij de lancering van de Devotio-module op 7 juni 2023 werden de eerste 2.000 prenten gedeeld met het brede publiek. Van elk van deze prenten is naast de beschrijving een scan in hoge resolutie te zien van de voor- en achterkant via een IIIF-viewer. Die maakt het mogelijk om de prenten uit de collectie van het Ruusbroecgenootschap eenvoudig op het scherm te plaatsen naast prenten uit andere collecties. Dit zal het onderzoek naar de prenten vereenvoudigen.

De komende jaren zullen de overige prenten aan de database worden toegevoegd. Anet zal ook inzetten op het vergroten van de mogelijkheden om de database te gebruiken voor onderzoek, onder andere via de toevoeging van SQLight, eenvoudig te programmeren zoekopdrachten die alle informatie in de database kunnen doorzoeken.

Imaginary

Van 23 januari tot 17 februari 2023 bezocht deze reizende wiskundetentoonstelling de bibliotheek van de Stadscampus. Je vond er schitterende beelden, unieke 3D-objecten, interactieve visualisaties en originele wiskundige spelen.

Het personeel van het Departement Wiskunde organiseerde interactieve

rondleidingen. Ze ontvingen in totaal 1.700 geregistreeerde bezoekers gespreid over 136 rondleidingen. Daarnaast waren er ook nog individuele en toevallige bezoekers.

De tentoonstelling was een initiatief van Platform Wiskunde Vlaanderen in samenwerking met de Vlaamse universiteiten.

4 weken	1.700 geregistreeerde bezoekers
136 rondleidingen	28 scholen

Imaginary

23/01

17/02

JANUARI

FEBRUARI

Veerle Rooms

Met een tentoonstelling in de bibliotheek op de Stadscampus vierden we de 75ste verjaardag van Veerle Rooms. Veerle Rooms is vooral bekend voor haar grafisch werk. We toonden bibliothele uitgaven die zij tijdens haar loopbaan realiseerde en presenteerden werken die laten zien hoe belangrijk deze kunstenares is voor de hedendaagse grafische kunsten.

De tentoonstelling was te bezichtigen van donderdag 2 maart tot en met zaterdag 8 april 2023 en was een samenwerking tussen Foundation Veerle Rooms, Departement Bibliotheek & Archief en Rubi, het cultuurteam van UAntwerpen en AP Hogeschool.

Veerle Rooms

2/03

8/04

MAART

APRIL

Arty Farty Library II

Na een succesvolle eerste editie organiseerden we van 16 maart tot en met 21 april 2023 de tweede editie van de Arty Farty Library. Het idee was simpel: de bibliotheekmedewerkers maakten een kunstwerk geïnspireerd op een boek rond het thema van de Erfgoeddag: Beestig! De resultaten waren uiteenlopend en creatief. Bezoekers konden op de tentoonstelling stemmen op hun top 5 en raden welk boek bij welk

kunstwerk hoorde. Collega Jeroen Verschaeren behaalde met zijn kunstwerk, gebaseerd op het boek 'Grote Panda & Kleine Draak' van James Norbury, de meeste stemmen en collega Martijn won de invulwedstrijd. Ze kregen beiden een hip paar UAntwerpen-slipers als prijs. We kijken al uit naar een volgende editie!

Arty Farty Library II

16/03

Erfgoeddag

21/04

23/04

IN HUIS

MAART

APRIL

Erfgoeddag - Beestige boeken

Dieren hebben altijd tot de verbeelding van schrijvers gesproken. Heel bekend is natuurlijk de slang die Eva verleidt in de tuin van Eden. Maar ook in vele andere verhalen spelen dieren een prominente rol. Monsterachtige dieren in de apocalyps, gekke zebra's in reisverhalen, wonderlijke zeewezens in atlanten en getrouwe gezellen in heiligenlevens. In fabelverhalen spelen sprekende dieren zelfs vaak de hoofdrol. Meer dan reden genoeg om deze wezens naar aanleiding van Erfgoeddag in de kijker te zetten.

Met de tentoonstelling 'Beestige boeken' lieten we bezoekers kennismaken met de verschillende manieren waarop dieren en boeken met elkaar verbonden zijn. Naast dieren als inspiratiebron werden ze bijvoorbeeld ook gebruikt bij het maken van boeken. Zo werd fijn perkament gemaakt van dierenhuiden en beschreven met ganzenveren, kregen luxe boeken soms banden uit het zachtste leder van verschillende dieren en kon men zonder wespen geen inkt maken.

Een selectie in de kijker

Van 23 april tot 24 juni toonden we in de bibliotheek van de Stadscampus dertig boeken rond dit thema uit Bijzondere Collecties en de bibliotheek van het Ruisbroecgenootschap.

24/06

MEI

JUNI

Van hier en daar

Van 16 tot 30 oktober 2023 organiseerden het Centrum voor Mexicaanse Studies en Kunst op de Campus de tentoonstelling *Van hier en daar*. In de bibliotheek op de Stadcampus kon je werken bewonderen van Latijns-Amerikaanse kunst in Antwerpen en vice versa, zoals van Verónica Méndez en Victor Delhez.

Barokke Influencers

Bijzondere Collecties was nauw betrokken bij het grootschalige stadsfestival *Barokke Influencers* dat op vele locaties in Antwerpen plaatsvond. De overtuigende beeld- en woordcultuur van de jezuïeten in de zeventiende eeuw laat zien hoe zij een versnelling hoger schakelden om zieltjes voor zich te winnen - tegen de opkomende invloeden van de Reformatie - en hoe zij als *influencers* van hun tijd mogen gezien worden. Van maart tot november 2023

kon je in Antwerpen concerten, lezingen en gesprekken met tal van experts bijwonen, boeiende podcasts beluisteren, geleide wandelroutes volgen en meerdere tentoonstellingen bezoeken. Op 22 april werd het startschot gegeven voor de drie centrale tentoonstellingen die het historische epicentrum van dit project vormden.

Als trotse partner werkten wij vooral mee aan de tentoonstelling in de Caro-

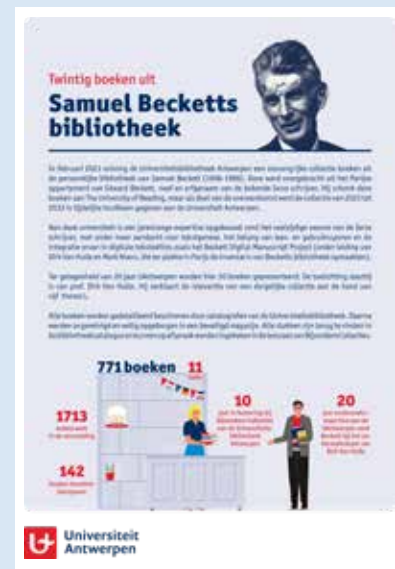
Van hier en daar

16/10

30/10

SEPTEMBER

OKTOBER

Samuel Beckett

Hoe leven en literatuur met elkaar verweven zijn, kon je ontdekken tijdens de expo *Twintig boeken uit Samuel Becketts bibliotheek*. Annotaties in potlood sieren de marges van zijn boeken uit zijn studententijd en latere carrière. Wat hij las, kwam later vaak terug als thema in zijn eigen werk. Maar het leven is meer dan literatuur alleen: we vinden winkellijstjes als bladwijzers, de opdrachten van bevriende auteurs leggen zijn sociale netwerk bloot en de collectie schaaiboeken toont zijn diepgaande interesse voor het spel.

lus Borromeuskerk. Maartje De Wilde was een van de curatoren van de tentoonstelling. Bijzondere Collecties leverde achttien bruiklenen. Alle werken werden nauwkeurig gecontroleerd en opgemeten, er werden conditierapporten opgesteld en de verzekering werd geregeld. Ook het maken van boekenwieg en passe-partouts voor de vele prenten werd gecoördineerd, net als het transport van de materialen.

Maartje redigeerde de zaalteksten en ze stelde voor het vaktijdschrift *De Boekenwereld* een themanummer samen, met als titel *Op missie*. Verschillende experts (Hubert Meeus, Johan Verberckmoes, Werner Thomas, Dirk Imhof, Steven Van Impe, Ad Meskens e.a.) werkten aan het nummer mee.

Samuel Beckett

29/11 - 20/12

NOVEMBER

DECEMBER

uantwerpenbibliotheek

405
meeste
likes post

uantwerpenbibliotheek ❄️🌟🧑‍🎄

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Onze inkomhal is nu een echte ontmoetingsruimte geworden, met veel zitruimte en een coffee corner! Aan de muren zie je afbeeldingen uit onze bijzondere collecties en het archief. De ruimte zal ook gebruikt worden voor tentoonstellingen en andere activiteiten. Gisteren werd de vernieuwde hal feestelijk geopend door rector Herman Van Goethem!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek 2168 euro! Dat is de opbrengst van onze acties voor de Warmste Week. Bedankt aan iedereen die onze kaartjes heeft gekocht of warme chocolmelk & cake is komen proeven. Wij wensen jullie gezellige feestdagen toe!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek We wilden onze bibliotheekprinters wat extra persoonlijkheid geven. Vorige week hebben we jullie daarvoor in onze Stories laten stemmen. Elke printer heeft nu zijn eigen naam, geïnspireerd door de collectie van de bijbehorende leeszaal! Heb jij ze al ontdekt?

uantwerpenbibliotheek

4.078
hoogste
bereik reel

uantwerpenbibliotheek May the fourth be with you!

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek

Bibliotheek van het Hoger Handelsinstituut in de Schildersstraat, jaren 1930

Bron: Universiteitsarchief, Archief Rijkshandelshogeschool, 12753

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Informatie Aan Zee 2023

uantwerpenbibliotheek

uantwerpenbibliotheek Van zwoele Italiaanse kustplaatsen tot betoverende Noorse fjorden, onze collega's slaan ook in de zomervakantie aan het lezen!

9 | KERNCIJFERS

Organisatie

Locaties	4
Individuele werkplekken	1.552
Groepsruimtes	22
PC-werkplekken	272
Uren per week open	271,5
VTE medewerkers	55,8
Uitgaven werking en personeel	4.361.127
Uitgaven publicaties	3.927.168

Fysieke collectie

Aantal titels gedrukte collectie	1.149.789
Aantal exemplaren gedrukte collectie	1.627.414
Aantal exemplaren in magazijn	973.755
Aantal exemplaren in leeszaal	451.602
Aantal archiefeenheden	53.103

Digitale collectie

Aantal e-books	45.305
Aantal databanken	148
Totaal elektronische collectie	68.582
Aantal archiefeenheden	1.602
Aantal volumes op het digitaal platform	1.638

Partner in onderwijs

Totaal aantal sessies rond informatievaardigheden	100
Totaal aantal uren besteed aan sessies rond informatievaardigheden	137
Totaal aantal rondleidingen Bijzondere collecties	12

Partner in onderzoek

Totaal aantal publicaties in Academische Bibliografie	179.481
Totaal aantal tijdschriftartikels in Academische Bibliografie	108.832
Totaal aantal open access tijdschriftartikels in Academische Bibliografie	26.081
Aantal publicaties toegevoegd in Academische Bibliografie in 2023 (ongeacht publicatiejaar)	8.994
Aantal publicaties toegevoegd in Academische Bibliografie met publicatiejaar 2023	6.187
Aantal open access publicaties toegevoegd in Academische Bibliografie in 2023	3.471

Gebruik

Uitleningen	46.055
Bezoekers	752.787
Virtuele bezoeken website	547.768

Zoekacties

Aantal zoekacties bibliotheekstelsysteem	663.153
Aantal sessies bibliotheekstelsysteem	531.646
Aantal zoekacties digitaal platform	5.017
Aantal zoekacties Web of Science Core Collection	400.725

Raadplegingen/downloads

Databanken: Elsevier ScienceDirect	962.918
Databanken: Wiley Online Library	380.492
E-books	9.418
Artikels in elektronische tijdschriften	2.757.695

Interbibliothecaire leen

Binnenkomende vragen	1.466
Uitgaande vragen	2.408

Bereik

Volgers op Instagram: uantwerpenbibliotheek	929
Volgers op Instagram: heritage.uantwerpen (Bijzondere Collecties & Archief)	1.320

Bibliotheek van het Hoger Handelsinstituut in de Schildersstraat, jaren 1930
Universiteitsarchief, Archief Rijkshandelshogeschool, 12753

